

College of
Policing

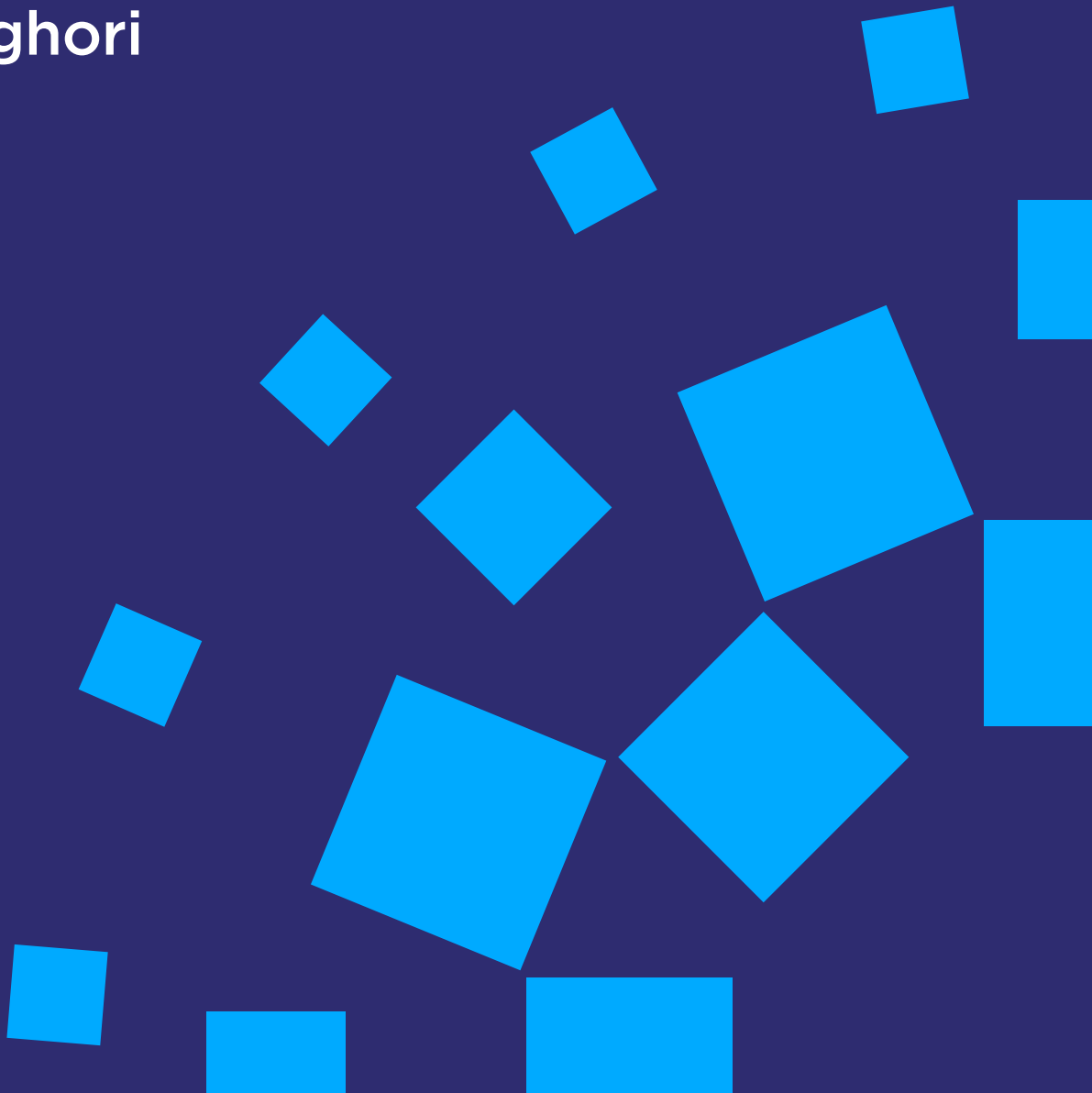
Working together
to prevent crime

Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifiadur Cenedlaethol yr Heddlu (PNC) a Gwasanaeth Data Gorfodi'r Gyfraith (LEDS)

Rhan arweiniol A

Ymgynghori

2022

© Coleg Plismona Cyfyngedig (2022)

Trwyddedir y cyhoeddiad hwn o dan delerau Trwydded Anfasnachol y Coleg f1.1, ac eithrio lle nodir fel arall. I weld y drwydded hon, ymwelwch â college.police.uk/non-commercial-college-licence

Lle rydym wedi nodi unrhyw wybodaeth sy'n hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd y deiliaid hawlfraint dan sylw. Gall y cyhoeddiad hwn gynnwys gwybodaeth sector cyhoeddus wedi'i thrwyddedu o dan y Drwydded Llywodraeth Agored f3.0 yn [nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/ version/3](https://nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3)

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael i'w lawrlwytho yn college.police.uk

Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r cyhoeddiad hwn, cysylltwch â ni yn communications@college.pnn.police.uk

Crëwyd y ddogfen hon gyda'r bwriad o wneud y cynnwys yn hygyrch i'r ystod ehangaf o bobl, waeth beth fo'u hanabledd neu nam. I ymholi ynghylch darparu'r ddogfen hon mewn fformat arall, cysylltwch â ni ar contactus@college.police.uk

Cynnwys

1 Cyflwyniad	2
2 Diben y Cod a'r canllawiau	7
3 Cwmpas y Cod a'r canllawiau	10
4 Rheoli gwybodaeth a'r Cod Ymarfer ar Reoli Gwybodaeth a Chofnodion yr Heddlu	13
5 Diffiniadau ac ymhelaethu	16
5.1 Data a gwybodaeth	16
5.2 Diogelu data a phrosesu data	16
5.3 Swyddogaethau prosesu data	22
5.4 Rolau diogelu data	23
5.5 Dibenion plismona, gorfodi'r gyfraith a diogelu	24
5.6 Ansawdd data	26
5.7 Ceisiadau rhyddid gwybodaeth a mynediad gwrthrych	29
5.8 Fetio	30
6 Llywodraethu PNC a LEDS	32
7 Cydymffurfiaeth a chamymddwyn	37

1 Cyflwyniad

- 1.1 Dylid darllen y canllawiau hyn ar y cyd â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifiadur Cenedlaethol yr Heddlu (PNC) a Gwasanaeth Data Gorfodi'r Gyfraith (LEDS) 2022. Mae'r Coleg Plismona wedi datblygu'r Cod, mewn cydweithrediad â'r Swyddfa Gartref. Mae'r canllawiau hyn yn cefnogi dealltwriaeth o'r Cod, sy'n nodi 10 egwyddor ar gyfer defnydd proffesiynol a moesegol o PNC a LEDS. Gyda'i gilydd, mae'r dogfennau hyn yn rhoi arweiniad clir i heddluoedd a sefydliadau eraill sy'n defnyddio'r systemau. Maent hefyd yn gwasanaethu fel fframwaith a chyd-destun gweithredol ar gyfer awdurdodau perthnasol, megis Arolygiaeth Cwnstablïaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi (HMICFRS), i fonitro sut mae'r ddwy system yn cael eu llywodraethu, eu rheoli a'u defnyddio.
- 1.2 Mae'r Coleg Plismona, gan weithio gyda Chyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu (NPCC) a'r Swyddfa Gartref, am gryfhau hyder y cyhoedd yn y defnydd o ddata o PNC a LEDS drwy:
- creu'r Cod i sicrhau bod gan brif swyddogion gyfres o egwyddorion clir i'w helpu i sicrhau bod staff yn eu sefydliadau yn defnyddio gwybodaeth bersonol unigolion yn foesebol, yn deg, yn ddiwyd ac yn ddiuedd.
 - creu'r canllawiau hyn yn ddigon manwl i ddefnyddwyr, rheolwyr, cyflenwyr, archwilwyr a hyfforddwyr allu pennu'r cyfrifoldebau sy'n cefnogi'r egwyddorion hynny a deall a ydynt wedi'u cyflawni
 - cynnal y Cod, dogfennau canllaw a chanllawiau cyhoeddus perthnasol, (gan gynnwys atebion i gwestiynau cyffredin) mewn un lleoliad sydd ar gael i'r cyhoedd ar-lein
 - adolygu ac adnewyddu'r Cod, dogfennaeth ganllaw a chanllawiau cyhoeddus yn rheolaidd er mwyn ystyried datblygiadau newydd
 - dogfennu a chynnal metrigau perfformiad i hyrwyddo gwelliannau

1.3 Mae'r Swyddfa Gartref, drwy'r Rhaglen Data Gorfodi'r Gyfraith Genedlaethol (NLEDP), wedi creu LEDS i gymryd lle PNC. Bydd y gwaith datblygu ar LEDS, maes o law, yn arwain at ddatgomisiynu PNC (a ragwelir yn 2025). Mae'r NLEDP yn adleoli'r setiau data lluosog presennol yn PNC ar gyfer gorfodi'r gyfraith i lwyfan technoleg newydd yn LEDS. Bydd LEDS yn cael ei gyflwyno gan ddefnyddio dull sy'n canolbwyntio ar gynnyrch. Mae cynnyrch-ganolog yn golygu darparu cynhyrchion a gwasanaethau arwahanol, sy'n canolbwyntio ar helpu defnyddwyr i gyflawni amcan neu nod, ac y gellir eu gwella a'u diweddarau'n barhaus. Mae cynhyrchion yn symlach i'w dosbarthu ac wedi'u cynllunio fel y gallant esblygu'n gyflym dros amser. Y ddau gynnyrch cyntaf i gael eu rhyddhau fydd Gyrwyr ac Eiddo. Mae Gyrwyr wedi ymgorffori'r rhaglen beilot ar gyfer cael mynediad at ddelweddau ffotograffig gyrwyr ar ymyl y ffordd (a elwir yn P@RS) a bydd yn caniatáu mynediad i ddata'r Asiantaeth Trwyddedu Gyrwyr a Cherbydau (DVLA) ar gyfer gwiriadau statws a hunaniaeth gyrwyr, gan ddefnyddio rhyngwyneb â chronfa ddata DVLA. Bydd eiddo'n darparu sieciau o eiddo gwerth uchel sydd wedi'i ddwyn a'i ganfod er mwyn gallu ymchwilio. Mae nifer fach o heddluoedd 'arloesol' yn defnyddio'r ddau gynnyrch hyn o fis Mawrth 2022, a disgwyllir eu cyflwyno'n ehangach ym mis Mehefin 2022. Bydd cynhyrchion eraill yn dilyn. O 2022 ymlaen, mae'r canlynol o fewn cwmpas.

- **Cerbydau** - mae hyn yn galluogi swyddogion gorfodi'r gyfraith i greu a chynnal disgrifiadau cywir o gerbydau a'r hyn y mae gorfodi'r gyfraith yn ei wybod amdanynt.
- **Person** - mae pum cynnyrch yn y parth gwasanaeth Person ar hyn o bryd:
 - person yn eisiau
 - person coll
 - rheoli cofnodion troseddol
 - person ymchwil
 - gwiriad person rheng flaen
- **Archwilio** - mae hwn yn gynnyrch gorgyffwrdd, a fydd yn galluogi archwilwyr i gael mynediad archwilio penodol sy'n fwy haenog na'r mynediad a ddarperir ar hyn o bryd drwy'r PNC.

- **Cudd** – mae hwn yn gynnyrch yn ei gyfnod cynnar. Y grŵp targed fydd defnyddwyr cudd arbenigol sy'n gweithredu mewn rolau cudd.

Bydd PNC a LEDS yn cydfodoli am beth amser, ac felly gall data ymddangos ar y ddau yn y cyfnod hwnnw, er na fydd yr holl ddata ym mhob system yn cael ei ailadrodd. Bydd strwythur y llwyfan LEDS yn caniatáu ychwanegu setiau data newydd pellach yn ddiweddarach. Er enghraifft, bydd gallu arfaethedig pobl ar goll yn cael ei greu mewn LEDS.

- 1.4 Mae'r Cod wedi'i gyfeirio at bennaeth pob sefydliad, ac mae'n berthnasol yn benodol i bob 'prif swyddog' o heddlu yng Nghymru a Lloegr sydd â mynediad at PNC a LEDS mewn cysylltiad â chyflawni eu swyddogaethau. Yn gyfreithiol, rhaid i bob prif swyddog roi sylw i'r Cod wrth gyflawni unrhyw swyddogaeth sy'n ymwneud â rheoli a defnyddio PNC a LEDS, yn ogystal â'r data sy'n cael ei fewnbynnu a'i brosesu i'w ddefnyddio fel gwybodaeth gorfodi'r gyfraith. Mae PNC eisoes yn cael ei ddefnyddio gan sefydliadau eraill a bydd LEDS yn cael ei ddefnyddio, felly dylai'r Cod gael ei gymhwyso gan asiantaethau gorfodi'r gyfraith eraill sy'n cyrchu ac yn defnyddio gwybodaeth trwy'r naill system neu'r llall. Mae rhai sefydliadau yn cysylltu drwy drefniant gyda Swyddfa Cofnodion Troseddol ACRO (ACRO). Nod y canllawiau hyn yw rhoi gwybodaeth ategol a chyfeiriad pellach i'r sefydliad cyfan ar sut i gydymffurfio â'r deg egwyddor a nodir yn y Cod. Bwriad y rhain yw arwain y rhai sy'n gyfrifol am gynnal a sicrhau cywirdeb PNC a LEDS fel systemau, a'r data a'r wybodaeth a gedwir ynddynt. Mae'r Cod yn ategu'r Cod Ymarfer ar gyfer Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion yr Heddlu (2022).
- 1.5 Mae'r arweiniad mewn dwy ran. Mae Rhan A yn ymdrin â'r canllawiau cyffredinol ac mae rhan B yn cefnogi 10 egwyddor y Cod drwy roi manylion am y rhesymeg y tu ôl i'r egwyddorion, yn ogystal â pha gyfrifoldebau a champau gweithredu sy'n cefnogi pob un. Mae hyn yn berthnasol i bob sefydliad sy'n cael mynediad at PNC a LEDS, rheolwyr, aelodau a staff y sefydliadau hyn, a chyflenwyr, archwilwyr a hyfforddwyr sydd â chyfrifoldebau i gefnogi'r egwyddorion hynny a deall a ydynt wedi'u bodloni. Ceir hefyd restr termau a ddefnyddir ar draws y Cod a'r dogfennau canllaw.

- 1.6 Yn syml, mae'r Cod a'r canllawiau yn darparu 'beth' i'w wneud, gyda dogfennau presennol eraill y cyfeirir atynt fel canllawiau ymarfer presennol. Bydd dogfennau pellach yn cael eu creu i ymhelaethu ar y 'sut'. Mae rhaglen hyfforddi gynhwysfawr ar waith ar gyfer PNC, a bydd dysgu a chynngor pellach yn cael eu darparu i ddarparu cymorth i alluogi heddluoedd a defnyddwyr eraill i gydymffurfio ag egwyddorion a chyfrifoldebau yn y Cod a'r canllawiau wrth ddefnyddio PNC a LEDS. Ystyrir bod y Cod Ymarfer ar gyfer PNC a gyhoeddwyd yn 2005 bellach wedi dyddio a bydd yn cael ei dynnu'n ôl ar yr adeg y caiff y Cod newydd ei gymeradwyo gan y Senedd. Bydd y Cod Ymarfer newydd wedyn yn dod i rym nes bod y PNC wedi'i ddatgomisiynu. Caniateir peth amser rhagarweiniol i alluogi sefydliadau i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r darpariaethau newydd. Mae cod 2005 ond yn ymwneud â phrosesau busnes yr heddlu sy'n gofyn am ryngweithio â chronfa ddata Enwau'r PNC at ddibenion cofnodi cychwyn a diwedd y broses sy'n ymwneud â throseddau cofnodadwy. Mae Cod 2022 yn ymdrin â phob agwedd ar fynediad PNC, yn ogystal â'r trawsnewidiad tuag at ddefnydd llawn o LEDS.
- 1.7 Mae gan PNC lawlyfr defnyddiwr helaeth a set o reolau busnes, a fydd yn cael eu cynnal hyd nes y caiff PNC ei ddatgomisiynu. Bydd rhai canllawiau ar gyfer pob un o'r cynhyrchion LEDS yn cael eu cyhoeddi yn y lansiad technegol cyntaf a byddant yn cael eu hadnewyddu wrth i ddatblygiad ailadroddol y system fynd rhagddo. Ar gyfer LEDS, bydd set o ddogfennau canllaw penodol yn cael eu creu ar gyfer pob cynnyrch, ynghyd â rhai canllawiau trosfwaol ar themâu cyffredin. Bydd rhai dogfennau metrigau perfformiad hefyd ar gyfer PNC a LEDS. Gall y metrigau perfformiad gynnwys hyfforddiant, mesurau ansawdd data, diogelwch data a gofynion cyflenwyr. Er enghraifft, roedd targedau amseroldeb penodedig yng Nghod PNC 2005, a fydd yn cael eu hailystyried a'u hadnewyddu. Bydd y dogfennau hyn yn cael eu datblygu gan y Swyddfa Gartref, ar y cyd ag arweinydd NPCC ar gyfer PNC a LEDS a Bwrdd Data NPCC. Byddant yn seiliedig ar fetrigau a thargedau presennol (fel y ddau ar gyfer PNC), yn ogystal â nodi neu ddatblygu'r rhai sydd eu hangen ar gyfer effeithlonrwydd gweithredol. Bydd dyddiad gweithredu'r metrigau perfformiad dri mis ar ôl cyhoeddi'r ddogfen, oni bai bod y ddogfen yn dweud yn wahanol.

- 1.8 Mae canllawiau ar wahân yn cael eu datblygu i'r cyhoedd i ddarparu gwybodaeth i'r rhai sydd â diddordeb yn y modd y mae gwybodaeth bersonol a gedwir yn PNC a/neu LEDS yn cael ei phrosesu gan orfodi'r gyfraith. Bydd hyn yn cynorthwyo aelodau o'r cyhoedd y gallir cadw eu data ar PNC neu LEDS gyda chanllawiau ar sut y gallid defnyddio eu data, yn ogystal â sut i gael mynediad at eu data a newid neu ddileu gwybodaeth bersonol.

2 Pwrpas y Cod a canllawiau

2.1 Pwrpas y Cod a'r canllaw hwn yw:

- hyrwyddo defnydd cyfreithlon a theg o PNC a LEDS a'r wybodaeth a reolir o fewn PNC a LEDS
- sicrhau bod prif swyddogion yn mabwysiadu arferion cyson wrth ddefnyddio'r wybodaeth a gafwyd gan PNC a LEDS
- cefnogi defnydd moesegol, teg a diwyd o wybodaeth a gyrchir gan PNC a LEDS

Mae'r Cod yn adlewyrchu deddfwriaeth diogelu data a hawliau dynol, ac mae hefyd yn ystyried saith egwyddor bywyd cyhoeddus ('Egwyddorion Nolan') a'r **Cod Moeseg** ar gyfer Plismona. Mae'r Cod wedi'i ysgrifennu i fod yn gyson â'r egwyddorion diogelu data. Dylid darllen y canllawiau hyn felly ar y cyd ag unrhyw ganllawiau perthnasol gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO) ar brosesu cyffredinol a gorfodi'r gyfraith, a Llawlyfr Diogelu Data NPCC, sy'n cael ei adolygu ar hyn o bryd.

2.2 Nod y Cod, ynghyd â'r canllawiau hyn, yw rhoi hyder y cyhoedd yng nghyfreithlondeb ac uniondeb y wybodaeth sydd ar gael drwy PNC neu LEDS. Nod datganedig y Cod yw gwneud hyn drwy:

- **Diogelu pobl:** Hwyluso'r defnydd priodol o ddata cywir gan asiantaethau gorfodi'r gyfraith i ddod â throeddwyd o flaen eu gwell, atal troseddau ac amddiffyn pobl sy'n agored i niwed. Mae hyn yn cynnwys helpu asiantaethau i ddod o hyd i'r rhai sydd ar goll ac i ddiogelu pobl a allai fod yn agored i niwed.
- **Hyrwyddo atebolrwydd:** Sicrhau bod gan bob gweithgaredd a wneir mewn perthynas â PNC neu LEDS linell gyfrifoldeb glir, fel y gall pob sefydliad sy'n defnyddio neu'n cyflenwi data ddangos eu bod yn deall ac yn cydymffurfio â'r egwyddorion sy'n cefnogi'r Cod. Mae'r Cod yn annog tryloywder o ran sut mae data a gesglir ac a wneir ar gyfer gorfodi'r gyfraith yn cael ei ddefnyddio, ei reoli a'i ddileu.

- **Hyrwyddo dealltwriaeth:** Galluogi gwell dealltwriaeth o'r dibenion cyfreithlon ar gyfer prosesu data, gan gynnwys data personol, gan asiantaethau gorfodi'r gyfraith ac asiantaethau eraill. Mae'r Cod yn defnyddio iaith glir fel y gall defnyddwyr system a'r cyhoedd ehangach fod yn hyderus eu bod yn deall sut y gellir defnyddio data personol yn briodol i gefnogi atal, ymchwilio, canfod neu erlyn troseddau, i amddiffyn y cyhoedd ac i ddiogelu pobl agored i niwed. Dylai aelodau'r cyhoedd deimlo'n dawel eu meddwl bod y Cod yn atgyfnerthu mesurau diogelu penodol ar gyfer defnyddio data personol gan orfodi'r gyfraith i helpu i ddiogelu eu buddiannau data a phreifatrwydd.
- **Galluogi perfformiad:** Gwella'n barhaus werth y wybodaeth a gyrchir ac a gymhwysir gan PNC neu LEDS trwy hyrwyddo ansawdd data gwell, sicrhau perthnasedd y wybodaeth a chryfhau gwaith partneriaeth lle rhennir gwybodaeth rhwng sefydliadau. Bydd hyn yn cael ei hwyluso trwy hyfforddi defnyddwyr newydd a'i gwneud yn ofynnol i bob sefydliad defnyddwyr gefnogi datblygiad proffesiynol parhaus (DPP) yn rhagweithiol ymhlith yr holl ddefnyddwyr.
- **Hyrwyddo tegwch:** Mae angen hyder ar y cyhoedd yn uniondeb prosesu data gan orfodi'r gyfraith ac mae angen iddynt fod â ffydd ei fod yn cydymffurfio â gofynion y gyfraith. Rhaid i brosesu data personol fod yn gyfreithlon, yn deg ac yn gyson ag egwyddorion diogelu data. Rhaid i wybodaeth sy'n cael ei chreu a'i chadw gan orfodi'r gyfraith fod yn gymesur, yn gyfreithlon, yn atebol, yn foesegol ac yn angenrheidiol. Mae'r Cod a'r canllawiau yn cefnogi'r mecanweithiau (hyfforddiant, dysgu, rheoli, archwilio ac arolygu) a fydd yn sicrhau na ddefnyddir data personol mewn modd gwahaniaethol. Bydd y Cod yn cael ei adolygu'n rheolaidd fel ei fod yn gyson â hawliau dynol esblygol, diogelu data a safonau moesegol, megis y Cod Moeseg ar gyfer Plismona.

2.2 Bydd defnyddio data ar gyfer gorfodi'r gyfraith yn effeithiol dim ond os yw'r data hwnnw o ansawdd uchel. Mae Adran 5 y canllaw hwn yn rhoi rhagor o fanylion am sut y caiff 'ansawdd uchel' ei ddiffinio. Dylai cymhwyso'r Cod, ynghyd â'r canllawiau hyn, sicrhau bod lefel uchel o ansawdd data yn cael ei chynnal, ac annog gwell defnydd o ddata at ddibenion priodol. Mae gallu heddluoedd i rannu data o ansawdd uchel yn gyflym yn sicrhau bod mwy o siawns o nodi patrymau ymddygiad, boed yn gyflawnwyr trais cyfresol, neu'n bobl y nodir eu bod yn agored i niwed. Mae hyn yn berthnasol pan gyflawnir troseddau ar draws ffiniau heddluoedd lluosog (er enghraifft, llinellau sirol). Mae rhannu mynediad at ddata cywir yn genedlaethol yn helpu asiantaethau plismona, gorfodi'r gyfraith a diogelu i ddeall gwir natur yr heriau y maent yn eu hwynebu, tra'n sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n ddiogel, effeithiol ac effeithlon. Mae hyn yn arwain at fanteision cyhoeddus trwy ddiogelu'r cyhoedd, ymchwilio i droseddau a diogelu amlasiantaethol, gan y gall plismona ddod yn 'ddiffiniol'. Mae enghreifftiau o blismona heb ffiniau yn cynnwys y canlynol.

- Gall yr heddlu chwilio am droseddau ar draws ffiniau sirol.
- Gall heddlu arestio ddod o hyd i hanes troseddu perthnasol unigolyn ledled y Deyrnas Unedig. Er enghraifft, pan fydd person yn cael ei arestio am droseddau stelcian ac aflonyddu, bydd data gan heddluoedd eraill yn nodi a oes gan y person hwn unrhyw hanes blaenorol o droseddu tebyg ac a yw'r troseddu hwn yn rhan o ddarlun o waethygu.
- Gall data ar droseddwyr risg uchel a rennir gyda swyddogion prawf wella rheolaeth risg pan fydd unigolion yn cael eu dychwelyd i'w cymunedau neu'n symud i leoliad arall.
- Gall heddluoedd rannu data ag ysgolion ar y cyfle cyntaf i roi gwybod iddynt am blant sydd wedi cael eu hamlygu i gam-drin domestig neu fathau eraill o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod.

-

-

3 Cwmpas y Cod a canllawiau

- 3.1 Mae'r Cod yn uniongyrchol berthnasol i brif swyddogion yr ardaloedd heddlu hynny yng Nghymru a Lloegr sy'n ddarostyngedig i adran 39A o **Ddeddf yr Heddlu 1996**. Dylai gael ei fabwysiadu gan heddluoedd eraill yn y Deyrnas Unedig (gan gynnwys ynysoedd Jersey, Guernsey ac Ynys Manaw), yn ogystal ag asiantaethau gorfodi'r gyfraith neu asiantaethau eraill a all gael mynediad i PNC neu LEDS a setiau data dethol. Disgwylir y bydd pob sefydliad defnyddwyr sydd wedi cael mynediad i'r llwyfannau a setiau data dethol (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol drwy ACRO) yn ymrwymo'n ysgrifenedig i ddilyn y safonau a nodir yn y Cod, ac i gydymffurfio â'r cyfrifoldebau a'r rhwymedigaethau a osodwyd. allan yn adrannau perthnasol y canllaw hwn, ynghyd â'r Cod Cyswllt ar gyfer pob system.
- 3.2 Bydd pob cais am fynediad yn destun proses gymeradwyo dryloyw, a lywodraethir gan Banel Cenedlaethol Mynediad at Wybodaeth Cyfrifiaduron (PIAP). Caiff hwn ei gadeirio gan gynrychiolydd o'r NPCC, sy'n gweithredu fel corff cydgyssylltu ar gyfer heddluoedd ar draws y Deyrnas Unedig drwy gytundeb a wnaed o dan adran 22A o **Ddeddf yr Heddlu 1996**. Gall hyn gynnwys ceisiadau gan sefydliadau masnachol, sy'n cael mynediad cyfyngedig at ddata wedi'i olygu neu wedi'i hidlo i'w ddefnyddio mewn cymwysiadau sy'n cefnogi dibenion gorfodi'r gyfraith, megis gwirio am dwyll cerbydau. Bydd cyflenwyr gwasanaethau i'r sefydliadau hyn hefyd yn destun contractau prosesu data sy'n nodi eu cyfrifoldebau cytundebol o dan y Cod Cysylltiad priodol. Mae'r rhain yn cynnwys:
- cydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data
 - cadw at ddisgwyliadau'r Cod
 - sicrhau bod unrhyw systemau sy'n cysylltu â'r platfform yn cyd-fynd â'r gofynion cyfredol
 - cynhyrchu cynlluniau adfer wedi'u hamserlennu lle nad yw cynnyrch cyflenwr yn cydymffurfio â'r Cod, canllawiau, metrigau perfformiad neu unrhyw reolau busnes diffiniedig

- cynorthwyo arolygiadau ar unrhyw adeg i sicrhau cydymffurfiaeth

3.3 Mae rhestr o'r sefydliadau presennol sy'n ymrwymo i ddefnyddio PNC a LEDS yn cael ei chadw gan y Swyddfa Gartref ac ar gael ar-lein. Mae Rhan 3 o Ddeddf Diogelu Data (DPA) 2018 yn nodi'r cyrff (a elwir hefyd yn 'awdurdodau cymwys' - gweler [adran 5.2.4](#)) sy'n debygol o fod yn prosesu data at ddibenion gorfodi'r gyfraith fel rhai sy'n cynnwys:

- yr heddlu
- llysoedd troseddol
- carchardai
- gorfodi'r gyfraith nad yw'n ymwneud â phlisma
- unrhyw gorff arall sydd â swyddogaethau statudol i arfer awdurdod cyhoeddus neu bwerau cyhoeddus at ddibenion gorfodi'r gyfraith

3.4 Mae'r Cod yn berthnasol i'r holl ddata a brosesir naill ai drwy PNC neu LEDS. Mae'n ymwneud â phrosesu data at ddibenion cyfreithlon, gorfodi'r gyfraith yn bennaf, ond hefyd at ddibenion plisma, diogelu a diogelwch cenedlaethol ehangach. Diffinnir y dibenion hyn yn adran 5.5 o'r canllaw hwn. Mae PIAP yn cynghori ar y dibenion y gellir prosesu data a gyrchir gan PNC a/neu LEDS ymhellach pan adolygir ceisiadau am fynediad.

3.5 Mae fframwaith cyfreithiol presennol ar gyfer defnyddio gwybodaeth mewn deddfwriaeth sy'n ymwneud â diogelu data a hawliau dynol, sy'n nodi cyfrifoldebau sefydliadol penodol wrth brosesu data. Mae'n ofynnol i bawb sydd â mynediad at ddata personol defnyddio hynny yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol cyfredol. Mae'r Cod a'r canllawiau hyn yn amlygu gofynion [Deddf Diogelu Data \(DPA\) 2018](#), Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol y DU ([GDPR y DU](#)) a Deddf Hawliau Dynol 1998. Gellir cyfeirio at ddeddfwriaeth arall lle bo'n berthnasol.

3.6 Mae rhai eithriadau i gymhwyso'r Cod. Er enghraifft, ni fyddai llysoedd sy'n gweithredu yn rhinwedd eu swyddogaeth farnwrol,

na chyrff rheoleiddio sy'n cyrchu data i oruchwylio rheolwyr data yn cael eu cynnwys. Gall deiliaid swyddi barnwrol gymhwyso'r Cod yn eu penderfyniadau ond nid ydynt yn rhwym iddo. Fodd bynnag, mae llysoedd sy'n gweinyddu cyfiawnder - er enghraifft, cyfathrebu canlyniadau'r llys - wedi'u rhwymo gan y Cod, pan fyddant yn llofnodi cytundebau defnyddwyr sy'n gweithio drwy'r Weinyddiaeth Gyfiawnder fel defnyddwyr a chyflenwyr data i mewn i, ac o, PNC a LEDS. Gall cyrff rheoleiddio, fel yr ICO, gael mynediad at PNC a LEDS wrth gyflawni eu dyletswyddau rheoleiddio a byddant yn cydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data ond nid ydynt yn ddarostyngedig i'r Cod hwn. Rhagwelir hefyd y gall fod adegau prin pan fyddai gwasanaethau brys yn cyrchu data i ddarparu gofal brys lle na allant gael caniatâd yr unigolyn hwnnw.

- 3.7 Mae prif swyddogion yn gyfrifol am gydymffurfiaeth sefydliadol a defnyddwyr â'r Cod a'r canllawiau hyn. Ar gyfer plismona, mae'r Cod yn uniongyrchol berthnasol i'r prif gwnstabl, mewn perthynas â heddlu a ddiffinnir gan adran 2 o Ddeddf yr Heddlu 1996. Mae'r Ddeddf hefyd yn pennu Comisiynydd y Gwasanaeth Heddlu Metropolitan a Chomisiynydd Heddlu Dinas Llundain.
- 3.8 Pan fydd sefydliadau eraill yn cael mynediad at PNC a LEDS, mae cyfrifoldeb prif swyddogion yn ymestyn i'r unigolion hynny a enwir sy'n gyfrifol am uwch reolwyr. Gall hyn fod yn brif swyddogion heddluoedd eraill, fel Heddlu'r Alban neu Heddlu'r Weinyddiaeth Amddiffyn, neu gall fod yn brif swyddogion gweithredol, prif weithredwyr, cyfarwyddwyr ac ysgrifenyddion parhaol y sefydliadau hynny. Bydd yr unigolion hynny hefyd yn cael eu dal yn gyfrifol am gydymffurfiaeth sefydliadol a defnyddwyr â'r Cod a'r canllawiau.

4 Rheoli gwybodaeth a'r Cod Ymarfer ar Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion yr Heddlu

- 4.1 Mae Cod Ymarfer ar Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion yr Heddlu (PIRM) 2022 yn nodi saith egwyddor ar gyfer rheoli gwybodaeth yr heddlu yn effeithiol. Disodlodd y Cod hwn God Ymarfer Rheoli Gwybodaeth yr Heddlu (MoPI) 2005. Mae'n ehangu cymhwysedd y Cod MoPI gwreiddiol y tu hwnt i gofnodion sy'n cynnwys gwybodaeth weithredol yr heddlu i gynnwys gwybodaeth gorfforaethol yr heddlu. At ddibenion PNC a LEDS, mae'r data gweithredol a gofnodir hefyd yn dod o dan y Cod PIRM.
- 4.2 Mae Cod PIRM yn amlygu'r materion y mae angen eu hystyried er mwyn cydymffurfio â'r gyfraith a rheoli risg sy'n gysylltiedig â gwybodaeth yr heddlu, ac mae'n ategu'r Cod Ymarfer ar gyfer PNC a LEDS. Er enghraifft, mae Cod PIRM, Egwyddor 6, 'Adolygu a chadw', yn ei gwneud yn ofynnol i brif swyddogion 'weithredu'r gweithdrefnau a'r cyfnodau adolygu a chadw priodol yn unol â chanllawiau cenedlaethol, gan gynnwys APP rheoli cofnodion a gwybodaeth y Coleg, canllawiau yn ymwneud â deunydd penodol (fel deunydd cudd, biometrig a thystiolaeth), ac unrhyw amserlen gadw a gyhoeddir gan yr NPCC'. Mae Egwyddor 7, 'Gwaredu', yn ei gwneud yn ofynnol i brif swyddogion 'sichrau bod cadw gwybodaeth yn gynnyrch penderfyniad bwriadol a phwrpasol yn hytrach na safbwynt 'diofyn' o beidio â dileu'. Mae hyn yn berthnasol i PNC a LEDS, gan fod Cod PIRM o'r farn y 'dylai cadw bwriadol a phwrpasol hefyd gael ei gefnogi gan systemau TG sy'n galluogi penderfyniadau gofalus ac amserol i gael eu gwneud mewn ffordd sy'n cefnogi cyfreithlondeb ac elfennau moesegol y Cod hwn'. Mae'r Cod PIRM, fel y Cod Ymarfer ar gyfer PNC a LEDS, yn cefnogi cydymffurfiaeth â deddfwriaeth diogelu data sy'n llywodraethu creu, rheoli a defnyddio data personol i sichrau bod hawliau preifatrwydd unigolion byw yn cael eu cynnal. Bydd safonau ansawdd data uchel yn sichrau y bydd heddlu yn gallu cyflawni ei rwymedigaethau rheoleiddiol a deddfwriaethol.

- 4.3 Penderfyniad diweddar gan Lys Hawliau Dynol Ewrop (ECtHR) yw *Catt v y Deyrnas Unedig* [2019] ECHR 76. Mae hyn yn pwysleisio pwysigrwydd allweddol heddluoedd o ran cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar Reoli Gwybodaeth Heddlu 2005 blaenorol (gweler paragraff 4.1 uchod) a'r APP cysylltiedig ar reoli gwybodaeth (cyfredol). Canfu'r ECtHR fod Erthygl 8 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol wedi'i thorri, yn enwedig o ran cymesuredd wrth gadw gwybodaeth bersonol. Yn dilyn hynny, cyfeiriwyd at absenoldeb mesurau diogelu digonol o fewn polisi cadw data presennol yr heddlu a chadw data personol am gyfnod amhenodol ym marn yr ECtHR yn achos *Gaughan v y Deyrnas Unedig*. [2020] CEHD 144.
- 4.4 Mae PNC yn cofnodi manylion euogfarnau, rhybuddion, ceryddon, rhybuddion ac arestiadau. Sefydlwyd y 'rheol 100 mlynedd' yn 2009 gan [Achos Humberside](#) yn y Llys Apêl. Canfu'r Llys fod y polisi 100 mlynedd yn gyfiawn ac yn gyfreithlon oherwydd bod PNC yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth EM a'r sector cyfiawnder fel yr unig gofrestr ganolog o euogfarnau, ac at ddibenion ehangach heblaw rhai plismona, gan gynnwys at ddibenion dedfrydu, gosod amodau mechnïaeth, ac fetio ar gyfer penodiadau i'r heddlu a'r farnwriaeth. Cydnabu'r Llys y budd cyhoeddus cryf i'r heddlu gael cronfa ddata gyflawn a hygyrch o gofnodion euogfarnau at y dibenion hyn. Yn fwy diweddar, bu'r NPCC a'r Coleg Polisi yn llwyddiannus wrth drechu her i'r rheol cadw 100 mlynedd yn achos [QSA & Ors v SSHD & Ors](#) yn y Llys Adrannol ym mis Chwefror 2021 (yr achos a elwir yn Broadfoot). Mae'r canllawiau hyn yn adlewyrchu polisi cyfredol ac yn dyfynnu Cod Ymarfer PIRM a'r APP ar reoli gwybodaeth, a ddiweddarwyd yn ddiweddar yn dilyn y cod ymarfer diwygiedig.

4.5 Mae cadw yn wahanol i ddatgelu. Daw rhybuddion, ceryddon a rhybuddion a rhai euogfarnau 'wedi darfod' ar ôl cyfnod penodol o amser. Unwaith y bydd cofnod yn dod i ben, nid oes angen ei ddatgan i gyflogwyr na sefydliadau gwirfoddol fel arfer. Pan fydd person yn gwneud cais am 'swydd eithriedig' fel y'i gelwir, mae'n bosibl y bydd angen iddo ddarparu manylion ei gofnod troseddol, boed wedi darfod a heb ei wario, ar ffurf gwiriad cofnodion troseddol safonol neu fanwl gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS), Disclosure Scotland neu AccessNI. Mae swyddi eithriedig yn cynnwys, er enghraifft, gwaith gyda phlant neu oedolion agored i niwed, neu rolau mewn rhai galwedigaethau trwyddedig neu swyddi o ymddiriedaeth. Diwygiodd y llywodraeth y rheolau hidlo sy'n llywodraethu'r hyn a ddatgelir yn awtomatig ym mis Chwefror 2021. Roedd y ddeddfwriaeth newydd yn cael gwared ar y gofyniad i ddatgelu rhybuddion, ceryddon a rhybuddion ieuenctid yn awtomatig, a chael gwared ar y rheol 'collfarn luosog', sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddatgelu'n awtomatig bob collfarn lle mae gan berson fwy nag un gollfarn, waeth beth fo natur eu trosedd neu ddeddfryd. Cyhoeddwyd canllawiau diwygiedig pellach yn ddiweddar ar ba wybodaeth a gedwir yn lleol y dylid ei chynnwys ar dystysgrif manylach y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd. Prif swyddogion yr heddluoedd sy'n penderfynu a ddylai gwybodaeth heddlu lleol gael ei datgelu ar dystysgrif. Gan gydnabod sensitifrwydd datgelu gwybodaeth o'r fath, rhaid iddynt roi sylw i **ganllawiau datgelu statudol a** gyhoeddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol, sy'n ei gwneud yn glir mai dim ond ar ôl ystyriaeth ofalus y dylid datgelu gwybodaeth o'r fath, a phan fydd yn gymesur ac yn berthnasol i'r rôl y gwneir cais amdani. . Ar 22 Hydref 2021, cymeradwyodd gweinidogion fersiwn wedi'i diweddarau o'r canllaw hwn, wedi'i ddiwygio i ystyried dyfarniadau llys diweddar. Cyhoeddwyd hwn ar 16 Tachwedd 2021.

5 Diffiniadau ac ymhelaethu

5.1 Data a gwybodaeth

5.1.1 Mae'r termau 'data' a 'gwybodaeth' yn aml yn cael eu defnyddio'n gyfnewidiol (hyd yn oed yn y ddeddfwriaeth) ond gallant fod ag ystyron penodol. At ddibenion y Cod, defnyddir y term 'data' ar gyfer ffeithiau neu ffigurau sy'n darparu ffynhonnell y wybodaeth, gan gynnwys data personol unigolion. Unwaith y bydd y data wedi'i brosesu (ei drefnu, ei strwythuro neu ei gyflwyno), 'gwybodaeth' ydyw. Mewn geiriau eraill, mae gwybodaeth yn ddata sydd wedi'i brosesu mewn ffordd sy'n ystyrlon i'r sawl sy'n ei derbyn.

5.1.2 Mae'r Cod yn cyfeirio at ddata a gwybodaeth. Mae hyn yn adleisio'r cyfrifoldebau cyfreithiol am y data a gyflenwir i'r systemau, y gweithgaredd prosesu sy'n creu cofnod, a fformat y wybodaeth sydd wedi'i storio y gellir ei chyrchu a'i dileu yn y pen draw.

5.2 Diogelu data a phrosesu data

5.2.1 Mae diogelu data yn ymwneud â defnydd cyfreithlon a theg o ddata personol. Mae 'data personol' yn golygu unrhyw ffeithiau neu ffigurau sy'n ymwneud ag unigolyn byw a nodwyd neu adnabyddadwy. Mae data personol a data arall a geir ac a roddir ar PNC a/neu LEDS yn cael eu prosesu i ddod yn wybodaeth blismona, gorfodi'r gyfraith a diogelu. Mewn perthynas â phrosesu data, bwriad y Cod yw cefnogi cydymffurfiaeth â deddfwriaeth diogelu data. Mae [cyfundrefn diogelu data'r DU](#) yn cyd-fynd â [GDPR y DU](#) a [DPA 2018](#). Diwygiwyd DPA 2018 ym mis Ionawr 2021. Mae GDPR y DU yn gyfraith y DU a ddaeth i rym ym mis Ionawr 2021 hefyd. Mae'n nodi'r egwyddorion, hawliau a rhwymedigaethau allweddol ar gyfer y rhan fwyaf o brosesu data personol yn y DU, ac eithrio asiantaethau gorfodi'r gyfraith a chudd-wybodaeth. Mae DPA 2018 (fel y'i diwygiwyd) yn cyd-fynd â GDPR y DU ac yn ei ategu - er enghraifft, drwy ddarparu eithriadau. Mae Rhan 3 o DPA 2018 yn nodi'r rheolau diogelu data ar wahân ar gyfer gorfodi'r gyfraith. Mae GDPR y DU yn nodi'r drefn ar gyfer data a brosesir

at ddibenion eraill, gan gynnwys dibenion plismona ehangach, megis gweithgarwch cymunedol ac addysgol a chyfrifoldebau diogelu. Mae'r Cod felly'n berthnasol i'r holl ddata a brosesir naill ai drwy PNC neu LEDS. Mae'r gyfundrefn yn defnyddio dull hyblyg, seiliedig ar risg, sy'n rhoi'r cyfrifoldeb ar bob sefydliad i ystyried a chyfiawnhau sut a pham y mae'n defnyddio data. Mae'r ICO yn rheoleiddio diogelu data yn y DU.

5.2.2 O dan y Ddeddf, 'prosesu' yw'r gweithgaredd y mae data personol yn destun iddo, gan gynnwys creu, storio, rhannu a gweithgareddau eraill. Mae hyn yn cynnwys data a broseswyd at ddibenion gorfodi'r gyfraith, diogelu a phlismona ehangach (gweler [adran 5.3](#) y canllaw hwn). Mae'r tabl a ganlyn yn crynhoi rhai o'r gwahaniaethau allweddol rhwng prosesu o dan GDPR y DU a Rhan 3 o [DPA 2018](#).

Cwestiwn	GDPR y DU	Rhan 3 DDD 2018
I ba ddata y mae'n berthnasol?	Y rhan fwyaf o brosesu data personol, a elwir yn brosesu at ddibenion cyffredinol. Bydd prosesu gan gyrrff gorfodi'r gyfraith at ddibenion cyffredinol, megis adnoddau dynol, yn dod o dan Ran 2.	Prosesu data personol at ddibenion gorfodi'r gyfraith. Mae rheolau ychwanegol sy'n berthnasol i 'brosesu sensitif' rhai mathau penodol o ddata arbennig o sensitif.
Beth yw'r egwyddorion allweddol?	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cyfreithlon, teg a thryloyw. ■ Cyfyngiad pwrpas. ■ Lleihau data. ■ Cywirdeb. ■ Cyfyngiad storio. ■ Uniondeb a chyfrinachedd. ■ Atebolrwydd. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cyfreithlon a theg. ■ Cyfyngiad pwrpas. ■ Lleihau data. ■ Cywirdeb. ■ Cyfyngiad storio. ■ Uniondeb a chyfrinachedd.

Cwestiwn	GDPR y DU	Rhan 3 DDD 2018
Beth yw fy hawliau fel gwrthrych data?	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yr hawl i gael gwybod. ■ Yr hawl i gael mynediad. ■ Yr hawl i gywiro. ■ Yr hawl i ddileu. ■ Yr hawl i gyfyngu ar brosesu. ■ Yr hawl i gludadwyedd data. ■ Yr hawl i wrthwynebu. ■ Yr hawl i beidio â bod yn destun penderfyniadau awtomataidd 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yr hawl i gael gwybod. ■ Yr hawl i gael mynediad. ■ Yr hawl i gywiro. ■ Yr hawl i ddileu. ■ Yr hawl i gyfyngu ar brosesu. ■ Yr hawl i beidio â bod yn destun penderfyniadau awtomataidd.
Pa eithriadau neu eithriadau sy'n berthnasol?	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mae'r wybodaeth gan yr unigolyn eisoes. ■ Byddai darparu'r wybodaeth yn amhosibl. ■ Ymdrech anghymesur. ■ Byddai'n effeithio ar amcanion y prosesu. ■ Yn ofynnol yn ôl y gyfraith i gael neu ddatgelu'r data. ■ Yn destun rhwymedigaeth cyfrinachedd proffesiynol. 	<p>Fel ar gyfer GDPR y DU, yn ogystal â:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Osgoi rhwystro ymchwiliad swyddogol neu gyfreithiol. ■ Osgoi rhagfarnu atal, canfod, ymchwilio neu erlyn troseddau. ■ Diogelu diogelwch y cyhoedd. ■ Diogelu diogelwch cenedlaethol. ■ Diogelu hawliau a rhyddid pobl eraill.

Cwestiwn	GDPR y DU	Rhan 3 DDD 2018
Pa sefydliadau all brosesu data?	Yn berthnasol i unrhyw sefydliad sy'n trin data personol.	Dim ond yn berthnasol i awdurdodau cymwys (y rhai a bennir yn Atodlen 7 i Ddeddf Diogelu Data 2018, neu'r rhai sydd â swyddogaeth statudol neu bwerau cyhoeddus) sy'n prosesu at ddibenion gorfodi cyfraith droseddol.

5.2.3 Mae trafodaethau ynghylch perchnogaeth data yn eithaf cymhleth. Unwaith y caiff ei greu, gall data personol gael ei brosesu – er enghraifft, ei rannu, ei gyfnewid a'i newid – ac mae hyn yn creu cyfrifoldebau. At ddibenion rheoli data, mae'r ffocws ar sut mae'r data'n cael eu rheoli a phwy sy'n eu rheoli. O dan ddeddfwriaeth diogelu data, rhaid cael rheolydd (neu o bosibl gyd-reolwyr). Diffinnir y 'rheolwr' data yn GDPR y DU fel 'y person naturiol neu gyfreithiol, awdurdod cyhoeddus, asiantaeth neu gorff arall sydd, ar ei ben ei hun neu ar y cyd ag eraill, yn pennu dibenion a dulliau prosesu data personol'. Ar gyfer prosesu gorfodi'r gyfraith o dan Ran 3 o DPA 2018, y rheolydd yw'r 'awdurdod cymwys' sydd, ar ei ben ei hun neu ar y cyd ag eraill, yn pennu dibenion a dulliau prosesu data personol. Mae 'awdurdod cymwys' yn cynnwys y cyrff a nodir yn Rhan 3 o Ddeddf Diogelu Data 2018 (gweler [adran 3.7](#) uchod) neu 'unrhyw berson arall os, ac i'r graddau, bod ganddo swyddogaethau statudol i arfer awdurdod cyhoeddus neu bwerau cyhoeddus ar gyfer gorfodi'r gyfraith. dibenion'.

5.2.4 Pennaeth unrhyw sefydliad sy'n pennu'r dibenion a'r modd o brosesu data personol fydd y rheolydd. Mae gan heddluoedd systemau lleol sy'n bwydo data personol i PNC a/neu LEDS fel systemau cenedlaethol. Ar gyfer systemau a rennir PNC a LEDS, mae perthnasoedd mwy cymhleth. Mae'n bosibl y bydd sawl rheolydd unigol, ac efallai y bydd rheolwyr ar y cyd yn dibynnu ar sut mae data'n cael ei brosesu at ddibenion penodol. Gall

sefydliadau sy'n cyflenwi data naill ai i PNC neu LEDS gadw neu beidio â chadw cyfrifoldebau rheolydd y data hwnnw pan gaiff ei gadw ar PNC neu LEDS. Mae'r trefniadau hyn wedi'u cynnwys yn y cytundebau mynediad ysgrifenedig. O dan weithrediant gyda'r heddlu, mae'r NPCC wedi'i enwebu'n gyd-reolwr ar gyfer y nifer mwyaf o heddluoedd sy'n defnyddio PNC a/neu LEDS, i'r swyddogion prif swyddogion.

5.2.5 Y prosesydd yw'r person neu'r sefydliad sy'n prosesu'r data ar ran y rheolydd. Bydd sefydliadau sy'n prosesu data personol trwy gyrchu data o PNC a/neu LEDS yn rhan o gontract prosesu data. Mae'r contract hwn yn nodi i ba raddau y gall y sefydliad gael mynediad at y data hwnnw a'u rhwymedigaethau o ran y data hwnnw. Gall rhai cyrff nad ydynt yn blismona hefyd fod yn rheolwyr, oherwydd y ffordd y maent yn rhyngweithio â'r systemau, tra bydd eraill yn broseswyr. Bydd rhai setiau data yn cael eu darparu gan sefydliadau allanol na fydd yn rheoli nac yn prosesu data yn y systemau a rennir - er enghraifft, os ydynt yn cyflenwi data yn unig, megis manylion yswiriant cerbyd. Gall y cyfrifoldebau a amlinellir yn y canllaw hwn ddisgyn rhwng y sefydliadau sy'n rheolwyr, y rhai sy'n berchenogion a'r ddau. Bydd y Swyddfa Gartref yn cadw rhestr o reolwyr, proseswyr a pherchnogion PNC a LEDS, ynghyd â'r rhesymeg dros y dynodiad hwnnw. Bydd yr NPCC (trwy berchennog yr ased gwybodaeth - gweler [adran 5.4](#)) hefyd yn sicrhau bod cytundebau rheolwyr a chyd-reolwyr cyfredol (JCAs), contractau prosesu data (DPCs) a memoranda cyd-ddealltwriaeth (MOUs) yn eu lle ar gyfer pob rheolydd (fel y briodol), a bod contractau prosesu data ar waith ar gyfer pob prosesydd. Mae gan ganllawiau ICO ragor o wybodaeth am y perthnasoedd a amlinellir mewn deddfwriaeth diogelu data: rheolwyr, cyd-reolwyr a phroseswyr. Bydd gan bob heddlu a llawer o'r sefydliadau eraill swyddog diogelu data (gweler 5.4) sy'n rhoi cyngor ac arweiniad arbenigol i gynorthwyo rheolwyr a phroseswyr gyda chydymffurfiaeth gyfreithiol.

5.2.6 Mae rheolwyr yn atebol am sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth diogelu data ar gyfer data a geir gan PNC a LEDS. Rhaid i reolaeth y data hwnnw ddilyn polisiau a gweithdrefnau diffiniedig. Mae darnau allweddol o ddeddfwriaeth yn llywodraethu pa ddata y gellir ei gofnodi, y safon y mae'n rhaid ei gofnodi

yn ei herbyn, sut y gellir defnyddio'r data hwnnw a sut y dylid ei reoli. Yn ogystal â'r deddfwriaeth sy'n ffurfio'r gyfundrefn diogelu data, mae deddfwriaeth arall, megis Deddf Gweithdrefn ac Ymchwiliadau Troseddol 1996 a Deddf Diogelu Rhyddidau 2012. Mae darnau allweddol eraill o bolisi neu ganllawiau yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Reoli Gwybodaeth a Chofnodion yr Heddlu 2022, sydd wedi disodli'r Cod Ymarfer ar Reoli Gwybodaeth yr Heddlu 2005. Mae rheolwyr bob amser yn atebol am gydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data.

5.2.7 Ar gyfer unigolion y gellir prosesu eu data personol heb eu caniatâd, mae rhai amddiffyniadau a hawliau deddfwriaethol. Mae GDPR y DU a Rhan 3, Pennod 3 DPA 2018 yn darparu'r hawliau unigol a ganlyn y mae'n rhaid eu cyfleu i wrthrych y data mewn iaith glir a chlr:

- yr hawl i gael gwybod
- yr hawl i gael mynediad
- yr hawl i gywiro
- yr hawl i ddileu neu gyfyngu ar brosesu
- yr hawl i gludadwyedd (GDPR y DU yn unig)
- yr hawl i wrthwynebu (GDPR y DU yn unig)
- yr hawl i beidio â bod yn destun penderfyniadau awtomataidd

5.2.8 Nid yw telerau GDPR y DU a Rhan 3 o DPA 2018 yn union yr un fath. Mae'r ddau yn darparu eithriadau a chyfyngiadau y gellir, mewn rhai amgylchiadau, eu cymhwysu'n gyfreithlon i gyfyngu ar hawliau unigolyn, ond a all fod â goblygiadau gwahanol. Yn DPA 2018, er enghraifft, nid yw hawliau gwrthrych am wybodaeth a'r hawliau i gywiro, dileu a chyfyngu yn berthnasol i brosesu 'data personol perthnasol' yn ystod ymchwiliad troseddol neu achos troseddol. Mae 'data personol perthnasol' yma yn golygu data personol sydd wedi'u cynnwys mewn penderfyniad barnwrol, neu mewn dogfennau eraill sy'n ymwneud â'r ymchwiliad neu achos, sy'n cael eu creu gan - neu ar ran - llys neu awdurdod barnwrol arall.

5.2.9 Mae darpariaethau ychwanegol mewn deddfwriaeth diogelu data sy'n berthnasol i reoli data personol 'sensitif'. Diffinnir prosesu sensitif yn adran 35(8) o DPA 2018 fel:

- a. prosesu data personol sy'n datgelu tarddiad hiliol neu ethnig, barn wleidyddol, credoau crefyddol neu athronyddol neu aelodaeth o undeb llafur
- b. prosesu data genetig, neu ddata biometrig, at ddiben adnabod unigolyn yn unigryw
- c. prosesu data sy'n ymwneud ag iechyd
- d. prosesu data sy'n ymwneud â bywyd rhywiol neu gyfeiriadedd rhywiol unigolyn

Mae DPA 2018 hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r rheolwr fod â dogfen bolisi briodol mewn grym ar yr adeg y mae'r prosesu'n digwydd. Rhaid i sefydliadau sy'n defnyddio PNC a LEDS allu dangos bod prosesu o'r fath yn gwbl angenrheidiol - er enghraifft, ar gyfer gweinyddu cyfiawnder neu ar gyfer diogelu plant neu unigolion sydd mewn perygl.

5.2.10 Mae prosesu data biometrig yn gyfystyr â phrosesu sensitif o dan Ran 3 o DPA 2018, a rhaid i sefydliadau gorfodi'r gyfraith sicrhau eu bod yn dangos bod y prosesu'n gwbl angenrheidiol ac yn bodloni un o'r amodau yn Atodlen 8 o'r Ddeddf neu yn seiliedig ar ganiatâd. Er enghraifft, mae arestio a chadw yn darparu sail gyfreithlon ar gyfer cymryd printiau a samplau DNA. Roedd Deddf Diogelu Rhyddidau 2012 (PoFA) wedi cyfyngu ar y pŵer i gadw data biometrig gan bobl a ddrwgdybir nad ydynt yn cael eu cyhuddo na'u cael yn euog o unrhyw drosedd. Fe wnaeth y PoFA hefyd leihau'r amser y gellir cadw data ar ei gyfer, gyda dim ond data'r rhai a gafwyd yn euog o'r troseddau mwyaf difrifol yn cael eu cadw'n 'amhenodol'.

5.3 Swyddogaethau prosesu data

5.3.1 Mae prosesu data, fel y'i diffinnir yn DPA 2018, yn 'weithrediad neu set o weithrediadau a gyflawnir ar wybodaeth, neu ar setiau o wybodaeth'. Yn fras, prosesu data yw casglu, creu, storio

a chymhwyso data i gynhyrchu gwybodaeth ystyrlon. Mae deddfwriaeth prosesu data yn rhoi enghreifftiau o weithgareddau a allai olygu prosesu data, megis:

- casglu, cofnodi, trefnu, strwythuro neu storio
- addasu neu newid
- adalw, ymgynghori neu ddefnyddio
- datgeliad trwy drosglwyddiad, lledaenu neu wneud ar gael fel arall
- aliniad neu gyfuniad
- cyfyngu, dileu neu ddinistrio

5.3.2 Mae'r swyddogaethau hyn wedi'u dadansoddi yn Rhan B adrannau 3A i 3J o'r canllawiau hyn, a rhoddwyd cyfrifoldebau neu rwymedigaethau iddynt sy'n disgrifio'r arfer da gofynnol ar gyfer prosesu data ar gyfer data sydd wedi'i gynnwys ac a gyrchir naill ai drwy PNC neu LEDS. Disgrifiwyd swyddogaethau ategol eraill, megis hyfforddi a sicrhau'r data, yn yr un modd. Mae cynnal cywirdeb a sicrwydd ansawdd y systemau, y data a'r wybodaeth, yn rhedeg drwy'r Cod a Rhan B o'r canllaw hwn.

5.4 Rolau diogelu data

5.4.1 Cyfeirir at sawl rôl yn y canllaw hwn. Mae'r cyfrifoldebau sy'n cefnogi cadw at egwyddorion y Cod yn berthnasol i'r ddwy system ac yn cael eu neilltuo mewn modd symlach. Mae hyn yn adlewyrchu haenau o strwythur sefydliadol: prif swyddog, rheolwr a defnyddiwr systemau. Mae defnyddiwr systemau yn gategori arbennig o eang a allai gyfeirio at rôl benodol, megis mewnbynnu data, neu at ddefnyddiwr data, megis swyddog rheng flaen yn mewnbynnu data yn ystod sifft. Mae rhai rolau llywodraethu wedi'u mandadu gan y ddeddfwriaeth diogelu data. Trafodir y rhain ymhellach o ran llywodraethu systemau yn y bennod nesaf.

Rheolaeth a llywodraethu

Uwch berchennog risg gwybodaeth

Rôl fandadol o fewn pob heddlu, yn pennu ac yn pennu awydd yr heddlu am risg, ac yn ystyried risg gwybodaeth o safbwynt busnes - yn hytrach na thechnegol.

Perchennog ased gwybodaeth

Cyfrifoldeb strategol am sicrhau bod asedau gwybodaeth yn cael eu trin a'u rheoli'n briodol.

Swyddog diogelu data

Arbenigwr mewn diogelu data, sy'n rhoi cyngor ac arweiniad ar gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth.

Defnydd a mewnwleidiadau

Dadansoddwr data neu wyddonydd	Crëwr neu fewnbwn data	Defnyddiwr data	Cydymffurfi-aeth data
Dehongli data a'i droi'n wybodaeth.	Mewnbynnu data o fewn system genedlaethol neu leol yn erbyn safon y cytunwyd arni.	Yn cael mynediad uniongyrchol i weld a defnyddio data at ddiben gweithredol neu fusnes.	Ymateb i unrhyw risg sy'n ymwneud â data, gan gynnwys cywiro.

5.5 Dibenion plismona, gorfodi'r gyfraith a diogelu

- 5.5.1 Rhaid i bawb ym maes gorfodi'r gyfraith a phlismona gynnal safonau cyfreithiol, moesegol a phroffesiynol wrth ddefnyddio data a gwybodaeth bersonol at ddibenion cyfreithlon. Diffinnir y dibenion cyfreithlon hyn isod fel dibenion plismona, gorfodi'r gyfraith a diogelu.

5.5.2 Mae Cod Ymarfer ar Reoli Gwybodaeth a Chofnodion yr Heddlu 2022, a ddisodlodd y Cod Ymarfer ar Reoli Gwybodaeth yr Heddlu 2005, yn cadarnhau'r diffiniad o ddibenion plismona:

- diogelu bywyd ac eiddo
- cadw trefn
- atal cyflawni troseddau
- dod â throseddwyr o flaen eu gwell
- unrhyw ddyletswydd neu gyfrifoldeb ar yr heddlu sy'n deillio o gyfraith gwlad neu gyfraith gwlad

5.5.3 O dan adran 31 o DPA 2018, diffinnir dibenion gorfodi'r gyfraith yn benodol fel:

'Atal, ymchwilio, canfod neu erlyn troseddau neu gyflawni tramgwyddau troseddol, gan gynnwys diogelu yn rhag ac atal bygythiadau i ddiogelwch y cyhoedd.'

5.5.4 Mae'r Cod yn mynd i'r afael â phlismona, cyrff gorfodi'r gyfraith ehangach ac asiantaethau partner eraill sy'n defnyddio data a gyrchwyd trwy PNC a LEDS. Mae'r term 'dibenion gorfodi'r gyfraith' yn cwmpasu'r rhan fwyaf o'r dibenion plismona fel y'u diffinnir uchod, sy'n cael eu cwmpasu gan Ran 3 o Ddeddf Diogelu Data 2018. Os yw'r diben plismona y tu allan i'r diffiniad o ddibenion gorfodi'r gyfraith - er enghraifft, wrth ddarparu rhaglenni addysgol neu gefnogi cymunedau - bydd prosesu'n cael ei reoli gan GDPR y DU.

5.5.5 Mae diogelu yn derm a dderbynnir yn eang sy'n cwmpasu amddiffyn iechyd, lles a hawliau dynol unigolion sydd mewn perygl, gan eu galluogi i fyw'n ddiogel, yn rhydd rhag camdriniaeth ac esgeulustod. Mae'r term 'dibenion diogelu' yn y Cod yn adlewyrchu gwaith yr heddlu ac asiantaethau eraill o ran amddiffyn iechyd, lles a hawliau dynol unigolion sydd mewn perygl. Er eu bod yn ddarostyngedig i GDPR y DU, nid yw 'dibenion diogelu' wedi'u cynnwys yn benodol yn y diffiniad yn adran 31 o Ddeddf Diogelu Data 2018, er eu bod yn gynyddol yn rhan o weithgarwch gorfodi'r gyfraith ehangach.

5.5.6 Ni ddylid prosesu data personol a gesglir at ddiben gorfodi'r gyfraith at ddiben arall oni bai ei fod wedi'i awdurdodi gan y gyfraith. Er enghraifft, gellid defnyddio data am ddiodefwr a gasglwyd fel rhan o ymchwiliad troseddol parhaus os oes angen uniongyrchol am gymorth a lles gan wasanaethau cymorth brys neu leol eraill, megis iechyd a gwasanaethau cymdeithasol. Dylai defnyddwyr systemau ymgynghori â'u swyddogion diogelu data os oes ganddynt bryderon ynghylch yr hyn a olygir wrth 'awdurdodi gan y gyfraith'. Ar lefel sefydliadol, mae asesiadau effaith diogelu data yn chwarae rhan allweddol wrth sicrhau bod unrhyw brosesu arloesol sy'n tynnu ar ddata o naill ai PNC neu LEDS yn angenrheidiol ac yn gymesur. Mae asesiadau effaith cydraddoldeb hefyd yn sicrhau nad yw prosesu pellach yn gwahaniaethu yn erbyn y rhai sydd â nodwedd warchoddedig.

5.6 Ansawdd data

5.6.1 Mae gwella a chynnal ansawdd data yn un o'r themâu arwyddocaol sy'n rhedeg drwy'r Cod a'r canllaw hwn, yn enwedig yn rhan B, adrannau 3A i 3J. Mae'r NPCC yn creu Swyddfa Ddata a Bwrdd Data i gefnogi Strategaeth Ddigidol Plismona Genedlaethol 2020-2030. Bydd y cyrff hyn yn ceisio parhau a chryfhau llawer o'r gwaith sydd wedi'i wneud i wella ansawdd data mewn plismona. Mae gan ansawdd data ystyr penodol yma. Yn 2019, cychwynnodd NLEDP adolygiad o ansawdd y data sy'n debygol o ddod i mewn i LEDS gan PNC. Mae gwerth data i blismona, gorfodi'r gyfraith a defnyddwyr eraill yn dibynnu ar ansawdd y data hwnnw a gedwir ar y system. Mae'n ddisgwyliad clir y bydd pob sefydliad defnyddwyr yn sicrhau bod data'n cael ei fewnbynnu neu ei lanlwytho i PNC and/or Mae LEDS o'r ansawdd uchaf posibl. Tra bod cynhyrchion LEDS yn cael eu datblygu, bydd NLEDP yn gweithio gyda rheolwyr data i baratoi ar gyfer trosglwyddo data o PNC i LEDS, trwy eu cynorthwyo i gywiro data lle mae'n ymddangos yn anghyfreithlon neu'n anghywir. Rhaid i'r rhestr wirio ganlynol gael ei hystyried gan brif swyddogion wrth gyflawni eu rhwymedigaeth i gydymffurfio ag egwyddorion y Cod:

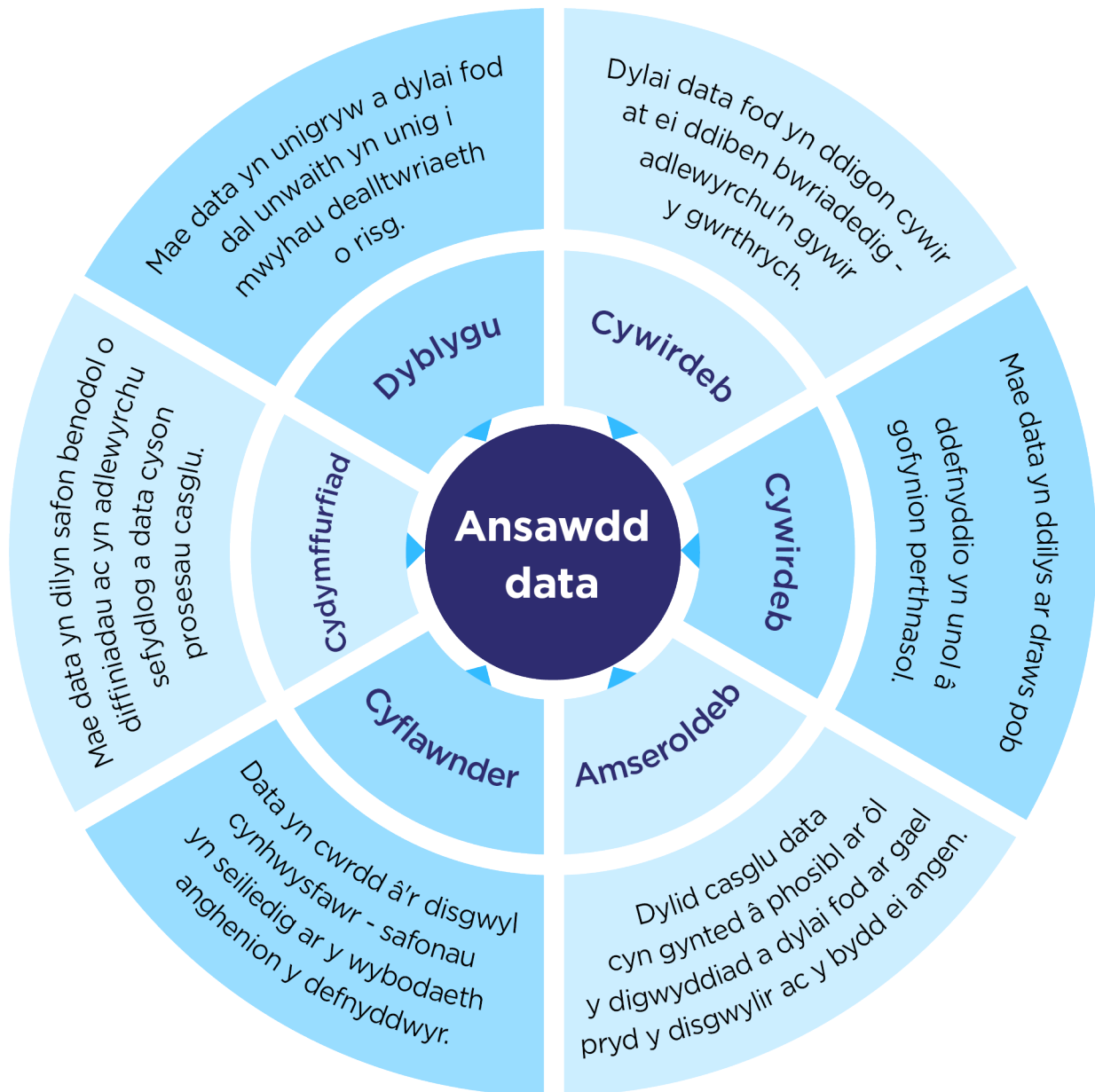
- rhaid i'r holl ddata a rennir â systemau cenedlaethol gydymffurfio â safonau ansawdd data gofynnol cenedlaethol

- bydd unrhyw wallau a nodir yn cael eu cywiro cyn gynted ag sy'n ymarferol
- mae holl staff y sefydliad yn deall pwysigrwydd data o ansawdd uchel ac mae ganddynt fynediad at yr offer a'r gefnogaeth angenrheidiol i gyflawni hyn
- bod hyfforddiant priodol yn cael ei ddarparu i sicrhau bod y lefelau uchaf o lythrennedd data yn cael eu cyflawni a'u cynnal
- mae proses lywodraethu leol, ffurfiol ar gyfer rheoli ansawdd data gyda chyfrifoldebau clir

5.6.2 Mae chwe safon neu ddimensiwn ansawdd data wedi'u nodi fel y safonau ansawdd data craidd ac fe'u hamlinellir isod. Mae'n hollbwysig bod sefydliadau neu unigolion sy'n cyflwyno neu'n uwchlwytho data arnynt PNC/and neu LEDS yn dilyn y safonau ansawdd data gofynnol cenedlaethol hyn, y cyfeirir atynt yn egwyddorion y Cod Ymarfer ac yn rhan B, adran B o'r canllaw hwn. Mae rhain yn cynnwys:

- cywirdeb
- cywirdeb
- amseroldeb
- cyflawnder
- cydymffurfiad
- dyblygiad

Mae'r diagram canlynol yn dangos y safonau ansawdd data gofynnol cenedlaethol.

5.6.3 Mae'r safonau ansawdd data gofynnol cenedlaethol hyn yn arweiniad i helpu heddluoedd a sefydliadau mewnbynnu eraill i nodi sut i wella ansawdd y data sy'n cael ei drosglwyddo i'r systemau cenedlaethol, neu'n cael ei fewnbynnu'n uniongyrchol. Bydd ansawdd y data hwnnw'n cael ei asesu i sicrhau ymlyniad at y safon ofynnol a disgwylir i sefydliadau gydymffurfio cyn belled ag sy'n ymarferol. Yn ystod y newid i LEDS, bydd yr NLEDP yn cefnogi ansawdd uchel trwy'r canlynol:

- darparu eglurder ar yr hyn a ddisgwylir
- rheolau busnes ategol a rheolau dilysu ar gyfer endidau data craidd
- galluogi proses adborth i'r sefydliadau hynny sy'n uwchlwytho

Bydd canllawiau manylach yn cael eu cynhyrchu i alluogi defnyddwyr i fewnbynnu data'n gywir, ac i reolwyr ac adolygwyr nodi sut i gymhwyso rheolaethau ansawdd.

5.7 Ceisiadau rhyddid gwybodaeth a ceisiadau mynediad gwrthrych

5.7.1 Mae **Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000** (FOIA) yn rhoi'r hawl i unrhyw berson, unrhyw le yn y byd, gael mynediad at wybodaeth a gedwir gan awdurdodau cyhoeddus, yn amodol ar rai eithriadau. Mae pob heddlu a sefydliad cyhoeddus sy'n defnyddio LEDS yn awdurdodau cyhoeddus ar wahân sy'n destun y Ddeddf hon, ac felly hefyd y Coleg Plismona a'r Swyddfa Gartref. Mae canllawiau gan yr ICO ar gael i helpu sefydliadau i gyflawni'r cyfrifoldebau hynny. Mae'r FOIA yn rhyngwynebu â DPA 2018. Mae APP ar reoli gwybodaeth yn rhoi arweiniad penodol ar ymdrin â cheisiadau o'r fath yn unol â pholisïau a gweithdrefnau lleol.

5.7.2 Mae deddfwriaeth diogelu data yn diogelu data personol. O ran prosesu data ar gyfer gorfodi'r gyfraith, mae Rhan 3, Pennod 3 DPA 2018 yn darparu'r hawliau unigol canlynol:

- yr hawl i gael gwybod
- yr hawl mynediad (cais gwrthrych am wybodaeth)
- yr hawl i gywiro
- yr hawl i ddileu neu gyfyngu ar brosesu
- yr hawl i beidio â bod yn destun penderfyniadau awtomataidd

5.7.3 Nid yw rhai hawliau eraill o dan **GDPR y DU**, megis yr hawl i wrthwynebu a'r hawl i gludadwyedd data, yn trosglwyddo i ddata a gesglir o dan Ran 3 o'r Ddeddf. Fodd bynnag, bydd yr hawliau

hyn yn berthnasol, er enghraifft, i ddata a gesglir ac a brosesir at ddibenion diogelu neu fewnfudo. Yn ychwanegol, ceir eithriadau a chyfyngiadau y gellir eu cymhwyso'n gyfreithlon dan rai amgylchiadau i atal unigolion rhag arfer yr hawliau a restrir uchod pan gânt eu hystyried o dan ddibenion gorfodi'r gyfraith.

5.7.4 Gall unigolion arfer yr hawl gyfreithiol i weld gwybodaeth a gedwir amdanynt trwy wneud cais gwrthrych am wybodaeth (SAR). Gellir gwneud hyn dros y ffôn, wyneb yn wyneb, ar lafar neu'n ysgrifenedig. Efallai y bydd angen dilysu hunaniaeth wrth ofyn am wybodaeth a gedwir am unigolyn. Yn hanesyddol, ar gyfer plismona, mae Swyddfa Cofnodion Troseddol ACRO wedi prosesu SARs data ar ran y rhan fwyaf o heddluoedd y DU trwy gytundeb. Fodd bynnag, cyfrifoldeb sefydliadol yw hwn yn bennaf. Mae'r broses ar gyfer LEDS yn cael ei hadolygu ac mae NLEDP yn gweithio i sicrhau bod proses hygyrch ar gael i unigolion arfer eu hawliau mewn perthynas â data a gedwir trwy LEDS, ac i gefnogi sefydliadau i gyflawni eu cyfrifoldebau cyfreithiol wrth ymateb i geisiadau. Bydd hyn o fewn cwrpas cynnyrch LEDS newydd 'Person ymchwil' ond nid yw datblygiad y cynnyrch hwn wedi dechrau eto. Bydd data cywir, ynghyd â phrosesau a gweithdrefnau cadarn a dibynadwy ar gyfer rheoli SARs, yn arwain at fudd amser ac ariannol i'r sefydliad. Gall yr ICO gymryd, ac mae wedi cymryd, camau gorfodi yn erbyn sefydliadau (gan gynnwys plismona), sy'n cynnwys cosbau ariannol am beidio â chadw at amserlenni llym ar gyfer ymateb i SARs.

5.8 Fetio

5.8.1 Fel rhagofyniad ar gyfer mynediad i LEDS, bydd yn ofynnol i bob aelod o staff a chontractwr o fewn asiantaethau plismona ac asiantaethau gorfodi'r gyfraith neu ddiogelu nad ydynt yn heddluoedd fod â lefel briodol o fetio yn ei le, yn unol â'r cytundeb mynediad perthnasol. Bydd hyn hefyd yn cael ei bennu yn unol â'u lefel mynediad at ddata.

5.8.2 Pennir y safonau fetio ar gyfer gwasanaeth yr heddlu gan God Ymarfer Fetio 2017 ac Ymarfer Proffesiynol Awdurdodedig (APP) y Coleg Plismona ar Fetio 2021. Ceir dwy gyfundrefn fetio yn ngwasanaeth yr heddlu:

- fetio heddlu – wedi'i gynllunio i ddiogelu asedau'r heddlu
- fetio diogelwch cenedlaethol (NSV) – wedi'i gynllunio i ddiogelu asedau'r llywodraeth

5.8.3 Mae rhywfaint o gyffredin rhwng y bygythiadau i asedau'r heddlu ac asedau'r llywodraeth, ond mae gwahaniaethau. Felly, mae gan y ddwy gyfundrefn feini prawf gwneud penderfyniadau gwahanol ac mae'r ymholiadau fetio dan sylw yn defnyddio ffynonellau gwybodaeth gwahanol. Mae lefelau fetio heddluoedd yn cael eu defnyddio yn achos unrhyw unigolion y mae arnynt angen mynediad heb oruchwyliaeth at asedau'r heddlu (gan gynnwys gwybodaeth, systemau neu fangreoedd). Mae ar rai o'r unigolion hyn hefyd angen mynediad at wybodaeth sydd wedi'i chategoreiddio ar sail diogelwch (GSC) gan y Llywodraeth, ac os felly, cymhwysir y lefel briodol o NSV. Ceir tair lefel o fetio lluoedd sy'n berthnasol i wasanaeth yr heddlu:

- fetio recriwtio (RV)
- fetio rheolwyr (MV)
- fetio personél nad yw'n ymwneud â'r heddlu (NPPV)

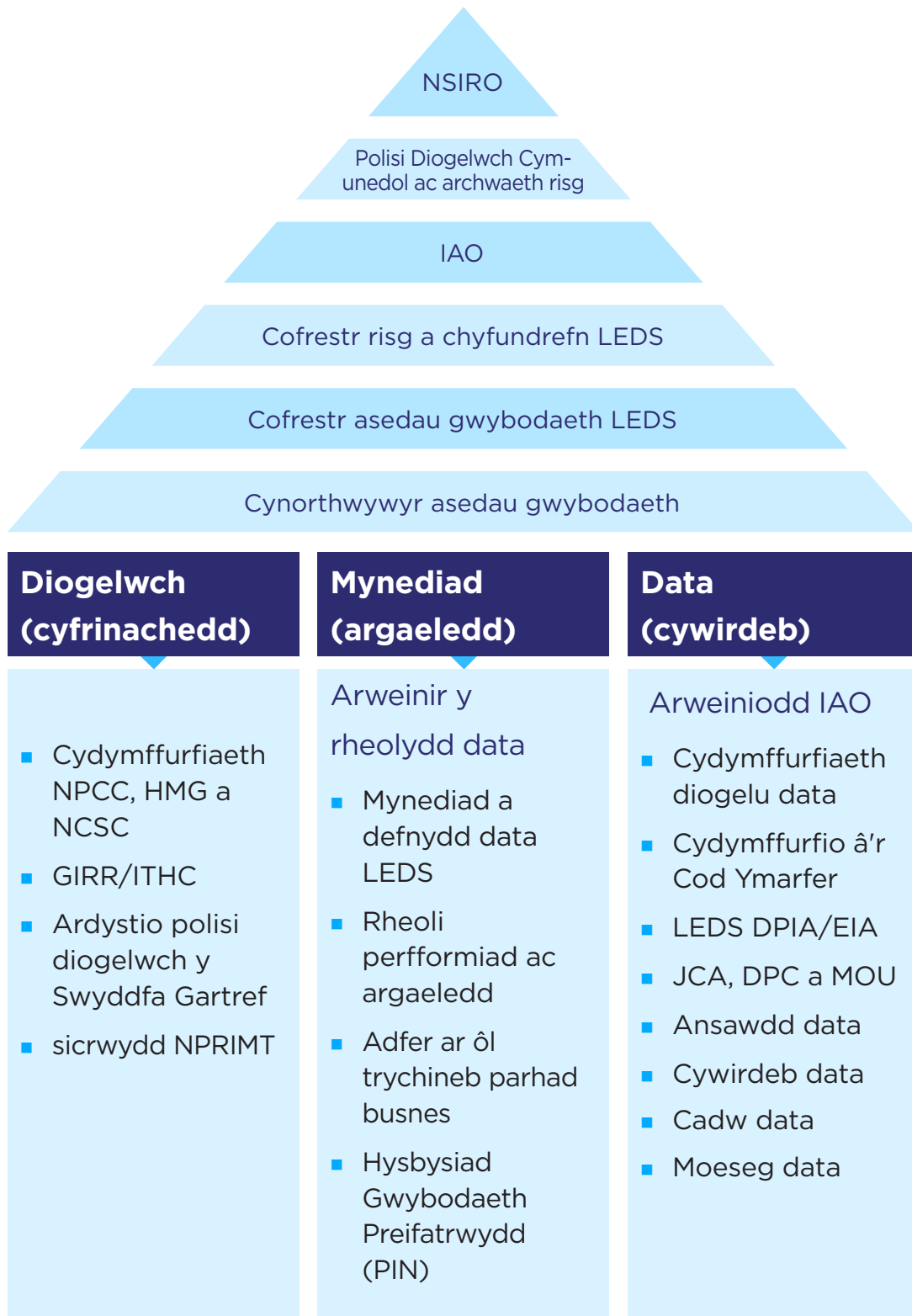
5.8.4 Pennir y safonau fetio ar gyfer sefydliadau nad ydynt yn heddluoedd drwy gyfeirio at JCAs neu DPCs, a gyflawnir trwy gymhwyso'r lefelau NPPV neu NSV perthnasol. NSV hefyd yw'r drefn sy'n berthnasol i unrhyw unigolion sy'n gweithio gydag adran o'r llywodraeth neu ar ei rhan. Bydd safonau fetio'n cael eu gosod yn unol â'r lefel mynediad at ddata a rhaid eu hadnewyddu ar yr adegau penodedig, fel y nodir yn yr APP ar Fetio (2021). Cyhoeddodd yr NPCC ganllaw mewn perthynas â mynediad at PNC gan gyrrff gorfodi'r gyfraith nad ydynt yn heddluoedd yn 2016, a bydd hynny'n hysbysu'r lefelau a bennir yn y cytundeb rhannu data.

6 Llywodraethu PNC a LEDS

6.1 Ar adeg ysgrifennu'r fersiwn hon o'r canllawiau, mae'r strwythurau llywodraethu terfynol ar gyfer LEDS fel system yn dal i esblygu. Fodd bynnag, gallwn ddisgrifio'r elfennau allweddol sydd ar waith ar gyfer PNC a'r hyn sy'n debygol ar gyfer y cyfnod pontio tra bod LEDS yn cael ei ddatblygu. Mae trefniadau llywodraethu presennol y PNC yn adeiladu ar strwythurau cydymffurfio diogelu data a'r Cod Ymarfer blaenorol ar gyfer PNC (2005). Bydd y strwythur llywodraethu LEDS cychwynnol yn rhedeg ochr yn ochr â'r model llywodraethu PNC presennol tra bydd LEDS yn cymryd drosodd swyddogaethau PNC yn raddol. Mae hyn yn sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth diogelu data trwy weithredu'r cyfrifoldebau llywodraethu a ddisgrifir yn Llawlyfr Diogelu Data'r NPCC (mae fersiwn 2019 yn cael ei adolygu ar hyn o bryd). Penodir uwch-berchennog risg gwybodaeth cenedlaethol (NSIRO) a rennir drwy'r NPCC, ynghyd â pherchennog ased gwybodaeth (IAO) sydd hefyd yn goruchwylio'r ddwy system. Mae dull tair colofn yn cynnwys:

- diogelwch
- mynediad
- data

Mae'r diagram isod yn dangos sut mae'r strwythur llywodraethu parhaus ar gyfer y ddwy system yn esblygu.

Goruchwyliaeth allanol, archwilio, HMICFRS, ICO, Cymdeithas Sifil

- 6.2 Bydd y NLEDP yn parhau i gael ei reoli gan y Swyddfa Gartref fel asiant cyflawni sy'n cefnogi adeiladu systemau a strwythur cynnal hyd nes y bydd LEDS wedi'i sefydlu'n llawn. Bydd angen strwythurau cynaliadwy pellach, megis PIAP cyfatebol neu barhad, a fydd yn goruchwyllo mynediad i LEDS, fel sy'n digwydd gyda PNC. Bydd is-strwythurau NLEDP yn gweithio gyda'r IAO i alluogi heddluoedd i baratoi ar gyfer mabwysiadu yn ystod y cyfnod pontio tymor hwy o PNC i LEDS. Bydd angen strwythurau cynaliadwy pellach i eistedd o dan y tri philer, a fydd yn esblygu wrth i gynhyrchion LEDS gael eu cyflwyno. Bydd hyn yn cynnwys llinyn hawliau dynol a moeseg data penodol, gan ystyried sut mae'r materion hyn yn cael eu cynnwys wrth wneud penderfyniadau. Bydd Swyddfa Ddata NPCC yn cefnogi'r meysydd hyn.
- 6.3 At ddibenion y Cod, mae gan y Swyddfa Gartref a'r NPCC gyfrifoldebau mewn perthynas â llywodraethu'r PNC a'r LEDS, yn ogystal â darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad i'r asiantaethau gorfodi'r gyfraith sy'n cyrchu'r data o fewn y systemau. Fel y disgrifir yn Rhan B o'r canllawiau hyn, bydd yn ofynnol i sefydliadau sy'n defnyddio'r systemau sicrhau bod rheolwyr a defnyddwyr y systemau'n cael eu cefnogi'n llawn i ymgymryd â hyfforddiant, dysgu a datblygiad priodol ar gyfer defnyddio'r llwyfannau a data ac i barhau i gael eu diweddarau. Bydd rhagor o wybodaeth yn cael ei chyhoeddi yn 2022 am y mecanweithiau ar gyfer cefnogi hyn, fel rhan o'r cymorth mabwysiadu ehangach.
- 6.4 Trwy biler cyntaf y fframwaith llywodraethu, mae'r ddwy system yn cael eu hasesu'n barhaus i weld a ydynt yn cydymffurfio â Pholisi Diogelwch Cymunedol Plismona Cenedlaethol yr NPCC i sicrhau bod pob system yn cael ei rheoli o fewn yr archwaeth risg 'Gochelgar' a ddisgrifir yn Natganiad Archwaeth Risg Gwybodaeth Cenedlaethol NPCC . Er mwyn bodloni anghenion gorfodi'r gyfraith a chanlyniadau diogelwch y cyhoedd, dylai'r systemau gydymffurfio â Fframwaith Polisi Diogelwch HMG a chymhwyso Safonau Diogelwch Gwybodaeth y Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol (NCSC).
- 6.5 Cymhwysir y broses Adroddiad Risg Llywodraethu a Gwybodaeth (GIRR) i fonitro trefniadau diogelwch data systemau eraill a fydd

yn cyfnewid gwybodaeth gyda PNC a LEDS. Mae proses GIRR yn cyd-fynd ag ISO 27001 ac mae wedi'i chymeradwyo gan Fwrdd Sicrwydd Gwybodaeth yr Heddlu (PIAB). Bydd y Swyddfa Gartref, fel rheolwr y ddwy system, yn gweithio gyda'r NPCC drwy'r piler Diogelwch a bydd yn cael ei gynghori gan Wasanaeth Digidol yr Heddlu (PDS). Ar adeg ysgrifennu hwn, roedd swyddogaethau'r cyn Dîm Rheoli Risg Gwybodaeth Plismona Cenedlaethol (NPIRMT) wedi'u cynnwys yn y PDS. Bydd PDS yn gweithio gyda heddluoedd i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Polisi Sicrwydd Risg Gwybodaeth Plismona Cenedlaethol. Mae cydymffurfio â GIRR yn darparu lefel o sicrwydd y bydd gwybodaeth a rennir rhwng sefydliadau cysylltiedig, a gwybodaeth a gyrchir ar rwydweithiau a systemau cenedlaethol, yn cael ei diogelu'n briodol. Mae'n ofynnol i brif swyddogion a phrif swyddogion gweithredol sy'n defnyddio PNC a LEDS adolygu a yw eu systemau cyflenwi eu hunain yn addas at y diben, yn ogystal â goblygiadau perthnasoedd cytundebol â gwerthwyr y systemau hynny. Trwy'r GIRR, mae prif swyddogion sefydliadau defnyddwyr yn darparu asesiad blynyddol o sut mae eu systemau mewnol yn gweithio a sut mae eu cyflenwyr yn bodloni rhwymedigaethau. Gall systemau cyflenwyr nad ydynt yn cael eu hystyried yn dechnegol addas, neu nad ydynt yn cydymffurfio â gofynion deddfwriaeth diogelu data, gael cysylltiad â PNC neu LEDS wedi'i dynnu'n ôl.

6.6 Mae strwythurau eraill sydd wedi cefnogi llywodraethu PNC yn hanesyddol. Mae Grŵp Polisi a Blaenoriaethu PNC yr Heddlu (P4G) yn cyfarfod bob chwarter ac yn adrodd i Reoli Gwybodaeth NPCC. & Pwyllgor Cydlynu Gofynion Gweithredol. Caiff ei gadeirio gan ddeilydd Portffolio PNC NPCC, sydd hefyd yn gweithredu fel IAO ar gyfer PNC. Mae rôl y grŵp hwn fel a ganlyn.

- Darparu fforwm strategol ar gyfer trafodaeth ragweithiol ynghylch goblygiadau deddfwriaeth sydd ar ddod a newidiadau amgylcheddol eraill.
- Galluogi trafodaethau rhwng plismona gweithredol, rhanddeiliaid a datblygwyr technegol ar gyfer pennu polisïau a blaenoriaethau i fynd i'r afael â materion a godwyd.
- Gosod a monitro cymhwysiad polisïau a safonau ar gyfer data a defnyddio systemau PNC.

- Goruchwylio newid busnes cydgysylltiedig a datblygiad technegol systemau PNC.
- Goruchwylio llywodraethu effeithiol ar draws asiantaethau partner sy'n defnyddio ac yn cyfrannu at ddata PNC.
- Darparu fforwm priodol ar gyfer trafod risgiau a nodwyd ym maes rheoli gwybodaeth y PNC a nodi cyfleoedd i leihau'r risgiau hyn a gwella ansawdd data.
- Tasg i'r grwpiau cenedlaethol, prosiectau a gweithgorau bywyd byr (SLWGs) perthnasol i fynd i'r afael â'r risgiau hyn a chyfrannu at ddatblygiadau technegol neu weithredol.
- Ystyried argymhellion a gwneud penderfyniadau ar adnoddau a chyllid, i sicrhau bod newidiadau gweithredol a thechnegol y PNC yn bodloni anghenion strategol heddluoedd a'r gymuned cyfiawnder troseddol a gorfodi'r gyfraith ehangach.
- Yn flynyddol, cytuno a gosod lefel gwasanaeth ac argaeledd PNC.
- Monitro ac adrodd ar lefel y gwasanaeth gyda phartneriaid a heddluoedd, gan ymgysylltu i wella perfformiad yn ôl yr angen.

Yn eu tro, mae pedwar is-strwythur sy'n adrodd i PFG.

- Grŵp Enwau Cenedlaethol PNC – cynrychiolwyr o Ranbarthau PNC, PNC Live Services (fel cyflenwr), partneriaid nad ydynt yn heddlu a rhanddeiliaid. Yn ystyried cydgysylltu a chyfathrebu rhwng yr heddlu a phartneriaid sy'n defnyddio ac yn cyfrannu data PNC a materion ehangach o welliant a newidiadau PNC.
- Grŵp Cenedlaethol Eiddo a Cherbydau PNC – yn cynrychioli buddiannau tebyg mewn perthynas â data eiddo a cherbydau.
- Grŵp Rheolwyr Cytundeb Lefel Gwasanaeth (SLAMG) – yn goruchwylio gweithrediad PIAP ar gyfer mynediad heb fod gan yr heddlu i PNC.
- Gweithgor Rhyngwyneb - yn cynrychioli rhanddeiliaid cyswllt.

7 Cydymffurfiaeth a chamymddwyn

- 7.1 Gellir ystyried y Cod, ynghyd â'r canllawiau hyn, mewn llys barn a chyfeirio ato mewn achosion disgyblu pan fo'n berthnasol gwneud hynny. Dylid trin achosion o dorri gofynion cyfreithiol penodol, megis cydymffurfio â DPA 2018 neu ddileu proffiliau DNA ac olion bysedd o dan Ddeddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Diogelu'r Cyhoedd 2012, yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol.
- 7.2 Bydd y Cod a'r canllawiau'n cael eu hystyried gan y cyrff hynny a all geisio dal defnyddwyr i gyfrif am arferion rheoli data mewn cyd-destun gorfodi'r gyfraith neu ddiogelu, megis yr ICO. Bydd yr ICO yn ymateb ar ôl derbyn cwyn ffurfiol neu hunanatgyfeiriad, fel sy'n digwydd os bydd unrhyw achos o dorri preifatrwydd data sy'n debygol o arwain at risg i hawliau a rhyddid unigolion. Gall HMICFRS ddefnyddio'r Cod, ynghyd â'r canllawiau hyn ac unrhyw safonau perfformiad cysylltiedig, i ddwyn sefydliadau sy'n defnyddio systemau PNC neu LEDS i gyfrif am eu harferion rheoli data. Trwy'r cytundebau mynediad ysgrifenedig, bydd gan HMICFRS hefyd bwerau i archwilio sefydliadau gorfodi'r gyfraith eraill sydd â mynediad at PNC neu LEDS. Bydd y Cod Ymarfer newydd yn gofyn am gyfnod arwain i heddluoedd a sefydliadau eraill er mwyn asesu eu lefelau cydymffurfio a deall lle gallai fod angen iddynt newid prosesau neu fynd i'r afael â diffygion. Bydd hyn yn cael ei gefnogi gan yr NPCC a NLEDP fel rhan o'r trawsnewid o PNC i LEDS, a bydd rhagor o fanylion am y cymorth hwnnw'n cael eu darparu yn 2022. Mae cadw at safonau ansawdd data gofynnol cenedlaethol a chydymffurfiaeth â phrosesau megis y rhai a nodwyd gan archwilio mewnol ac allanol, wedi'u cynnwys yn y cytundebau mynediad ysgrifenedig, ynghyd â metrigau perfformiad penodol ar gyfer monitro. Bydd gan gyrff eraill, fel y Comisiynydd Biometreg neu'r Swyddfa Annibynnol ar gyfer Ymddygiad yr Heddlu, fuddiant hefyd yn y dull o gymhwyso'r Cod. Wrth i LEDS ddatblygu, efallai y bydd ystyriaeth bellach yn cael ei rhoi i drefniadau goruchwyllo annibynnol ychwanegol, a fydd yn mynd i'r afael â materion allweddol megis cysondeb o ran cymhwyso egwyddorion y Cod gan sefydliadau defnyddwyr LEDS.

7.3 Bydd unigolion y gellir cynnwys eu data o fewn PNC neu LEDS, neu bartïon pryderus sy'n credu y gallai fod tystiolaeth o dorri'r Cod, yn adrodd am y pryderon hynny i'r parti priodol. Dylai pob cwyn am dorri'r Cod gan ddefnyddwyr, yn y lle cyntaf, gael ei chyfeirio at yr heddlu perthnasol neu'r sefydliad defnyddwyr a nodwyd. Nid yw hyn yn disodli rôl yr ICO wrth ymdrin â phryderon a godwyd gan aelodau'r cyhoedd ynghylch sut yr ymdriniwyd â gwybodaeth bersonol naill ai o fewn PNC neu LEDS. Dylid cyfeirio cwynion a allai ymddangos fel pe baent yn cyfeirio at weithrediad y systemau at y Swyddfa Gartref, fel rheolwr y system. Ar gyfer cwynion mewnol, mae trefniadau cenedlaethol yn cael eu sefydlu fel rhan o'r gwaith ar gynnal y Cod i ddiogelu'r rhai sy'n mynegi pryderon am gamddefnyddio data a gafwyd naill ai gan PNC neu LEDS. Disgwylir i brif swyddogion gydymffurfio â'r trefniadau cenedlaethol hyn, ochr yn ochr â'u rhwymedigaethau statudol mewn perthynas â chwythu'r chwiban. Bydd bodolaeth y trefniadau chwythu'r chwiban lleol yn rhan o drefn arolygu HMICFRS.

Ynglŷn â'r Coleg

Ni yw'r corff proffesiynol ar gyfer y gwasanaeth heddlu yng Nghymru a Lloegr.

Gan gydweithio â phawb ym maes plismona, rydym yn rhannu'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar swyddogion a staff i atal troseddu a chadw pobl yn ddiogel.

Rydym yn gosod y safonau mewn plismona i adeiladu a chadw ymddiriedaeth y cyhoedd ac rydym yn helpu'r rhai mewn plismona i ddatblygu'r arbenigedd sydd ei angen i fodloni gofynion heddiw a pharatoi ar gyfer heriau'r dyfodol.

college.police.uk

Dilynwch ni
@CollegeofPolice